

N:o 34.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående understöd till kolonien Hall; gifven Stockholms slott den 14 februari 1896.

Under åberopande af bilagda, i statsrådet förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll må för ett antal af högst femtio på grund af domstols utslag å kolonien Hall till vård och underhåll intagne gossar till kolonien utgå understöd, beräknadt efter 50 öre om dagen för hvarje gosse.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

L. Annerstedt.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 14 februari 1896,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÅLL.
ANNERSTEDT.

Föredragande departementschefen, statsrådet Annerstedt anförde i underdånighet:

Sedan Eders Kongl. Maj:t genom särskilda nådiga beslut dels från och med 1880 tilldelat den af föreningen till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina inrättade åkerbrukskolonien Hall från fångvårdsanstalternas besparingskassor bidrag af 50 öre om dagen för hvarje elev, som, till ett antal af 150, i enlighet med bestämmelserna i det för kolonien nådigst fastställda reglemente, varit der intagen och vårdad, dels jemlikt nådigt bref den 13 april 1888 medgifvit, att elevantalet vid kolonien från och med den 1 maj samma år finge ökas med tjugufem utöfver det förut fastställda antalet af 150 eller till 175, med rätt för kolonien att åtnjuta från fångvårdsanstalternas besparingskassor

ett bidrag af 50 öre om dagen jemväl för hvar och en gosse intill ett antal af 25, som utöfver 150 på grund af domstols beslut eller efter anmälan af polis- eller kommunalmyndighet derstädes till vård och underhåll intoges, dock med åliggande för föreningens styrelse att tillse att, om tillökningen i elevantalet utöfver 150 ovilkorligen skulle befinnas kräfva förhöjning i förvaltningskostnaden, denna kostnad jemte öfriga utgifter för det högre elevantalet icke i något fall måtte öfverstiga den förökade inkomst, som genom nämnda anordning komme att tillflyta kolonien, till upplysning hvarom bokföringen borde vara så inrättad, att densamma tydligen utvisade inkomsterna och utgifterna för det antal elever, som utöfver 150 blefve vid kolonien intaget;

så har föreningens styrelse i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes jemväl för år 1896 bevilja kolonien Hall bidrag från fångvårdsanstalternas besparingskassor af 50 öre per dag för hvarje elev till ett antal af 175, som på grund af domstols beslut eller uppå anmälan af polis- eller kommunalmyndighet derstädes vore till vård och uppfostran intagen, dock med enahanda åliggande för styrelsen beträffande utöfver 150 intagne elever, som genom nådiga brefvet den 13 april 1888 i afseende på förhöjdt elevantal blifvit bestämdt.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län, som jemlikt föreskrift i det för kolonien Hall nådigst fastställda reglemente till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt den af föreningens styrelse afgifna berättelse om koloniens verksamhet under senaste förvaltningsåret eller tiden från och med den 1 juli 1894 till och med den 30 juni 1895 samt vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af koloniens räkenskaper och förvaltning för samma tid, har dervid med stöd af den kändedom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom inspektionsbesök under året och eljest egde om anstalten förklaradt sig instämma i revisorernas uttalande om det i alla afseenden tillfredsställande sätt, hvarpå kolonien förvaltades, och om de goda vitsord, hvilka nu såsom under föregående år borde tillkomma anstaltens direktör och öfriga befattningshafvande derstädes, samt tillstyrkt bifall till styrelsens ansökan att fortfarande för kolonien komma i åtnjutande af samma bidrag från fångvårdsanstalternas besparingskassor som hittills.

Öfver samma ansökan har derefter fångvårdsstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande, deri fångvårdsstyrelsen anført, att kolonien äfven framgent syntes vara förtjent af samma understöd från det allmännas sida, som under senare tid kommit den till del, och i saknad hvaraf den icke torde kunna fortsätta sin verksamhet i samma omfattning som hittills. I följd häraf funne sig styrelsen böra jemväl för år 1896 förorda bidrag

till kolonien från fångvårdsanstalternas besparingskassor till så stort belopp, som dessa kassors ställning kunde medgifva. I detta afseende förekomme emellertid, att nämnda kassors behållning, som vid 1892 års början utgjorde 342,186 kronor 89 öre, sjunkit vid 1893 års slut till 333,969 kronor 81 öre och vid 1894 års slut, under hvilket år kassornas bidrag till kolonien utgjort 31,819 kronor, till 326,364 kronor 53 öre; att då kassornas samtliga medel vore placerade i allmänna hypoteksbankens $4\frac{1}{2}$ procent obligationer, hvilka år 1897 kunde konverteras, ränteinkomsten å dessa medel säkerligen komme att från och med nämnda år icke obetydligt sjunka; samt att det därför till förekommande af alltför stor minskning i dessa medels kapitaltillgång redan nu vore nödvändigt att nedsätta bidraget till kolonien Hall; och ansåge styrelsen att, ehuru kassornas minskning under de senaste tre åren i medeltal något öfverstigit 5,000 kronor för år, nedsättningen för år 1896 lämpligast borde så bestämmas, att bidraget, med bibehållande af dess beräkning till 50 öre om dagen för hvarje gosse, begränsades till det antal gossar, för hvilket det utgick före 1888, eller 150, hvarigenom, efter beräkning af ett stående elevantal vid kolonien af ytterligare 25 gossar, kassornas utgift för året för ifrågavarande ändamål skulle komma att minskas med 4,575 kronor. Men för att kolonien icke härigenom skulle mista en för densamma välbehöflig inkomst, som den allt ifrån år 1888 uppburit, syntes det styrelsen önskvärdt, att den sålunda föreslagna minskningen i besparingskassornas bidrag till kolonien kunde ersättas af andra allmänna medel. På grund häraf har styrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes dels medgifva, att af fångvårdsanstalternas besparingskassor finge till kolonien Hall för år 1896 utgå ett bidrag af 50 öre per dag för hvarje på grund af domstols beslut eller efter anmälan af polis- eller kommunalmyndighet derstädes till vård och underhåll intagen elev intill ett antal af 150; dels af andra tillgängliga medel anvisa ett bidrag till kolonien med likaledes 50 öre om dagen för hvarje gosse af nyss angifna beskaffenhet intill ett antal af 25, som utöfver 150 der åtnjöte vård och underhåll, dock under vilkor af enahanda åliggande för föreningens styrelse beträffande de utöfver 150 intagna eleverna, som genom nådiga brefvet den 13 april 1888 blifvit bestämdt.

Till ytterligare upplysning om åtskilliga omständigheter, som med den nu föreliggande frågan om understöd åt kolonien Hall ega sammanhang, torde mig tillåtas underdånigst meddela, att styrelsen för föreningen till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina i underdånighet anmält, att, derest Eders Kongl. Maj:t funne af behovet påkalladt, att vidgadt tillfälle bereddes att till allmän uppfostringsanstalt öfverlemnas

minderåriga, hvilka för begångna brottsliga handlingar eller gröfre vanart antingen enligt domstols förordnande jemlikt 5 kap. 1 § strafflagen eller på grund af intyg från polis- eller kommunalmyndighet borde i sådan anstalt intagas, kolonien Hall kunde, utan skada för sin verksamhet såsom uppfostringsanstalt, emottaga utöfver det redan bestämda högsta elevantalet, eller 175, ytterligare 25 elever, så framt dels samma bidrag erhöles af allmänna medel för de tillkomna eleverna som för de hittills antagna, eller 50 öre för dag och elev, dels ett anslag af 20,000 kronor anvisades för uppförande vid kolonien af en byggnad, afsedd till sjukrum, bostad för sjukvårdarinna och den ökade tillsyningspersonal, som till följd af elevantalets ökning blefve erforderlig.

I anledning af denna framställning, hvilken blifvit af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län varmt förordad och öfver hvilken fängvårdsstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande, erfordras ytterligare utredning, hvadan jag icke nu är i tillfälle att till afgörande inför Eders Kongl. Maj:t föredraga densamma.

Emellertid synes mig ur de till ärendet hörande handlingar böra meddelas, hurusom i fråga om behovet af den sålunda ifrågasatta utvidgningen af kolonien Hall anförts: att ett till 175 gossar begränsadt elevantal visat sig alltför ringa för att tillfredsställa landets behof af vanartig ungdoms intagande å allmän uppfostringsanstalt, i det från skilda håll inom riket, från såväl landt- som stadskommuner, klagomål försports öfver bristande tillfälle till minderårigas öfverlemnande till dylik anstalt; att under koloniens senaste förvaltningsår det stadgade elevantalet af 175 varit fylldt; att de nykomna elever, åt hvilka under samma år plats vid kolonien kunnat beredas, måst i medeltal under tre månader efter det ansökningarna om deras intagande inkommit och bifallits, i sina hemorter afvakta inträffande ledighet vid kolonien; att af dessa gossar 19 varit af domstol jemlikt 5 kap. 1 § strafflagen dömda till intagning i allmän uppfostringsanstalt men ej kunnat af ofvan angifna orsak beredas plats vid kolonien förr än i medeltal nära fem månader efter utslagets afkunnande; att denna i flera afseenden skadliga väntetid, under hvilken det till och med inträffat, att gossar för ytterligare begångna brott å nyo dömts till intagning i allmän uppfostringsanstalt, efter hand måst förlängas, så att den för de elever, som under den gångna delen af nu löpande förvaltningsår intagits vid kolonien, utgjort i medeltal sex månader från utslagets afkunnande och fem från ansökningens beviljande; att med anledning af bristande utrymme inträde å Hall under senaste förvaltningsåret vägrats för tre till intagning eljest kvalificerade ynglingar, af hvilka två dömts att i allmän uppfostringsanstalt insättas,

enär de ej kunnat beräknas erhålla plats å kolonien förr än de öfverskridit den för inträde bestämde maximiåldern af 15 år; att fyra redan bifallna ansökningar blifvit under året återkallade, enär alltför lång tid visade sig åtgå intill dess platser vid Hall blefve lediga; samt att af enahanda anledning ett stort antal förfrågningar om inträde för dertill kvalificerade gossar ej fullföljts.

I det af fångvårdsstyrelsen i detta senare ärende afgifna underdåniga utlåtande har styrelsen i fråga om fångvårdsanstalternas besparingskassor erinrat, att dessa kassors hufvudändamål vore att genom frigifna fångars understödjande motverka deras återfall i brott, och att det icke vore tillbörligt, att de för annat om än så samhällsgagnande ändamål toges så hårdt i anspråk, att de sattes ur stånd att tjena sitt ursprungliga syfte. Under år 1894 hade från besparingskassorna utbetalts 12,000 kronor till olika föreningar och hem, som omhändertaga frigifna fångar; och det kunde icke ifrågasättas, att ju icke dylika utgifters bestridande allt fortfarande måste anses såsom besparingskassornas främsta uppgift.

Slutligen har fångvårdsstyrelsen, under erinran att frågan om förstärkta åtgärder för vilsekommen ungdoms rättande för närvarande står på dagordningen så väl i Danmark som i Norge, till Eders Kongl. Maj:t hemställt, att före sistberörda ärendes afgörande måtte åt sakkunnige män lemnas i uppdrag att verkställa en utredning och afgifva förslag i ämnet.

Vid öfvervägande af de uttalanden, för hvilka jag sålunda redogjort, synes mig, beträffande den till Eders Kongl. Maj:ts afgörande nu föreliggande frågan, det till en början vara obestridligt, att kolonien Hall är för sin samhällsgagnande verksamhet beroende deraf, att den fortfarande kommer i åtnjutande af samma understöd af allmänna medel, som hittills kommit den till del. En minskning i detta understöd komme att nödvändiggöra en motsvarande minskning i elevantalet vid kolonien. En dylik åtgärd — som för öfrigt icke kunde vidtagas annorlunda än i mån af elevers afgang — torde med hänsyn till nu rådande förhållanden ingalunda vara tillrådlig. Vid sådant förhållande och då för innevarande år andra medel, af hvilka understöd för kolonien kan beviljas, icke finnas tillgängliga än fångvårdsanstalternas besparingskassor, anser jag mig böra tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att för året anvisa det af kolonien begärda understödet i dess helhet från samma besparingskassor.

Deremot lärer det vara nödigt att för kommande år bereda kolonien understöd af andra allmänna medel, om dess verksamhet skall kunna fortgå ostörd. Af den redogörelse för besparingskassornas ställning, som fångvårdsstyrelsen lemnat, framgår, att, äfven om beloppet af deras understöd beräknades allenast efter 150 elever, minskningen af

kassornas bidrag till kolonien Hall i allt fall icke komme att uppgå ens till samma belopp som kassornas årliga kapitalminskning under senare åren. Då härtill kommer, att kassornas ränteinkomst af skäl, som fångvårdsstyrelsen angifvit, inom den närmaste framtiden kommer att afsevärdt nedgå, synes det vara att befara, att icke ens för ett antal af 150 elever bidrag med säkerhet kan vara att af kassorna påräkna, för så vidt de fortfarande skola kunna motsvara sitt ursprungliga och hufvudsakliga syfte att understödja frigifna fångar.

Af de å kolonien Hall intagna elever är ett anmärkningsvärdt stort antal sådana, som jemlikt 5 kap. 1 § strafflagen blifvit af domstol dömda att i allmän uppfostringsanstalt insättas. Af infordrade uppgifter framgår, att antalet af dylika gossar för närvarande uppgår till 94.

Det lärer näppeligen kunna bestridas, att staten i afseende på dessa barn, som under stöd af gällande lag för begångna brott dömts att insättas i allmän uppfostringsanstalt, har en särskild förpligtelse att sörja för, det de äfven varda på dylikt sätt fostrade; och deras omhändertagande för dylik uppfostran står så på gränsen af vanlig fångvård, att det förvisso icke kan anses främmande för de med anslagen till fångvården afsedda ändamål, om af dessa anslag utgår åtminstone tillsvidare det understöd, som erfordras för vidmagthållande af den enda redan befintliga, af staten understödda uppfostringsanstalten för dylik vanartig ungdom. Hvad angår storleken af det understöd, som jag sålunda anser mig böra ifrågasätta från fångvårdsanslagen, synes det mig antagligt, att om för ett antal af högst 50, på grund af domstols utslag å kolonien intagna gossar dylikt understöd, beräknadt efter 50 öre om dagen för hvarje gosse, kan vara att i fall af behof påräkna, koloniens verksamhet i dess nuvarande omfattning bör kunna anses tillsvidare betryggad och möjligen äfven tillfalle beredas till någon mindre ökning af elevantalet, om sådan eljest finnes lämpligen kunna ega rum. Understödet har jag antagit böra utgå från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, och torde åt Eders Kongl. Maj:t öfverlemnas att för hvarje år med hänsyn till det bidrag, som kan vara att påräkna från fångvårdens besparingskassor, bestämma för huru många elever understöd från nämnda anslag må utgå. I händelse understödet skulle komma att utgå för hela det medgifna antalet elever, komme den utgift, som härigenom blefve statsverket tillskyndad, att uppgå till 9,125 kronor årligen, och torde ett dylikt belopp ej anses oskäligt i förhållande till det viktiga behof, som dermed skulle tillgodoses.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag underdånigst hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade i nåder

dels medgifva att elevantalet vid kolonien Hall må jemväl under innevarande år utgöra 175, äfvensom att af fångvårdsanstalternas besparingskassor må till kolonien för samma år utgå ett bidrag af 50 öre för dag för hvar och en gosse till ett antal af högst 175, som på grund af domstols utslag eller uppå polis- eller kommunalmyndighets anmälan derstädes är till vård och underhåll intagen, dock att i fråga om kostnaderna för det antal elever, som öfverstiger 150, skola gälla enahanda vilkor och förbehåll, som i sådant afseende blifvit uti nådiga brefvet den 13 april 1888 föreskrifna;

dels i proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll må för ett antal af högst 50, på grund af domstols utslag å kolonien Hall till vård och underhåll intagna gossar till kolonien utgå understöd, beräknadt efter 50 öre om dagen för hvarje gosse.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade, på tillstyrkan jemväl af statsrådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla, och skulle nådig proposition af den lydelse, bil. C till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:
Aug. von Hartmansdorff.
